

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

Figueres, lletja? | Una que anomenen influenciadora, i que porta el mateix cognom de dos il·lustres figuerencs, un professor i un llibreter, sembla que ha buscat fama pel mètode Ayuso, afirmant que Figueres és lletja. Vagi una citació de Josep Pla per exorcitzar la indocumentada: «De vegades penso en la ciutat de Figueres. És un lloc on m'agradaria viure o almenys on em sembla que viuria fàcilment... Hi vaig anar per primera vegada a deu anys, a examinar-me d'ingrés de batxillerat... Aquest malson dels exàmens no aconseguí ofegar l'efecte agradable que em produí la ciutat...; hi he tornat alguna vegada i la primera impressió s'ha mantingut sempre. El primer descobriment del món, l'entrada en la seva correntia, se'm produí per Figueres... La ciutat fou el primer nucli urbà que hagués vist en ma vida. La Rambla fou el primer carrer construït que veieren els meus ulls. L'Hotel París, el primer hotel que la vida m'oferí. El primer restaurant en el qual he menjat fou el Restaurant Roig de la Rambla. En els cafès de Figueres vaig ingerir els primers cafès no casolans de la meva existència... La meva primera visió una mica més vasta de la vida es produí en el replà de la Rambla de Figueres».

L'Any Vayreda | De febrer a desembre d'enguany durarà l'Any Montserrat Vayreda, inaugurat a Figueres el 14 de febrer a l'Auditori Caputxins, i que es clourà a l'Ateneu Barcelonès de la capital. Poeta, sobretot, però també prosista i biògrafa, l'autora, nascuda a Lledó, entre altres reconeixements, el 1999 va rebre la Creu de Sant Jordi. La filòloga Anna M. Velaz n'és la comissària, i l'esdeveniment rep l'impuls de la Institució de les Lletres Catalanes. L'Any Vayreda inclou jornades acadèmiques, conferències, exposicions, espectacles i la reedició d'*Els pobles de l'Empordà*, *Un color per cada amic*, una *Antologia poètica* i el *Recull de poesia inèdita*. De més, Velaz, que considera la poeta postnoucentista i que escrivia per ser entesa, ha dissenyat per a Figueres, on l'escriptora va viure més, la ruta literà-

ria Vayreda. Qui va conèixer l'escriptora de la considerable nissaga dels Vayreda (artistes, escriptors i científics) i va assistir a actes que celebraven la poesia —o a sobretaules de dinars o sopars—, sempre recordarà els seus recitats amb veu potent, ferma i abrindada.

Trini, la tonyina escalenca | Devia ser l'any 2015 que al port de l'Escala va aparèixer una tonyina ferida, probablement després d'haver estat envestida per una barca. L'animal va produir curiositat entre els pescadors i el públic que sol freqüentar aquells topants; en van tenir cura, la van alimentar i la bèstia es va refer. La novetat va difondre's i el peix va adquirir popularitat, però vet ací que un dia va desaparèixer i no va tornar fins passat aproximadament un any, el 2016. Com la primera vegada, s'hi va estar unes setmanes, se'n tornà a anar i el fet es va repetir cada any de forma gairebé idèntica. L'efemèride va merèixer que Lurdes Boix, directora del Museu de l'Anxova i la Sal, i el pintor i fotògraf Lluís Roura li dediquessin, el 2021, el llibre *Trini, la tonyina de l'Escala*, editat per l'Ajuntament de la vila. A més, la popular tonyina ha estat celebrada pel cartell del carnaval escalenc d'enguany, obra de Roser Bona.

>> Coberta del llibre *Trini, la tonyina de l'Escala*. (Foto: AJUNTAMENT DE L'ESCALA)

EL BAIX EMPORDÀ

Text i foto > PURI ABARCA

Els manuscrits de Pla, digitalitzats

Les persones estudioses de l'obra i la figura de Josep Pla (1897-1981) tindran

la seva tasca de recerca més fàcil ara, que ja s'ha completat la catalogació i la digitalització dels manuscrits i mecanoscrits de l'escriptor palafrugellenc corresponents a les obres publicades per l'Editorial Selecta entre 1949 i 1962. El fons, que va ser donat a la Fundació Josep Pla per part de familiars de l'editor Josep M. Cruzet el febrer del 2023, conté trenta lligalls i 19.224 pàgines d'obres tan rellevants com ara *Contraban*; *Les hores*; *Girona, un llibre de records*; *Cartes d'Itàlia*; *Nocturn de primavera* (que en una primera versió es titulava *Nocturn de maig*); *Pa i raïm*; *Els pagesos*; *Les illes*; *Llagosta i pollastre* o *Week-end d'estiu a New York*. La feina de catalogar i digitalitzar, l'ha feta la mateixa Fundació Josep Pla en col·laboració amb el Departament de Recerca i Universitats de la Generalitat, estudiants del Grau de Llengua i literatura catalanes de la Universitat de Girona (UdG) i professionals graduats, assessorats i supervisats per Xavier Pla, màxim especialista de l'obra de l'escriptor. És probable que ningú s'atreveixi a posar en dubte (diferències polítiques i desavinences sobre la visió de la realitat a part) que Josep Pla va ser un dels prosistes més representatius —si no el més representatiu— de la literatura catalana del segle xx. El que finalment va ser publicat d'ell i el que inclouen els manuscrits i mecanoscrits, amb notes, rectificacions i afegitons, pot ajudar a aprofundir més en el tarannà de l'escriptor, sobretot si cada text se situa en el context històric en què va ser redactat.

Els treballs, si es demanava, ja es podien consultar en paper, però amb la digitalització, les coses com són, es facilita molt la feina per conèixer més aspectes d'un Pla que va navegar entre unes aigües i les altres, sense perdre mai l'art de la bona redacció amb ull crític i descriptiu, sobretot del seu entorn més proper.

«Soc dona i m'estimo com soc» | El

Grup de Dones de la Bisbal va aprofitar les celebracions entorn del Dia Internacional de les Dones, el 8 de març, per dur a terme una campanya reivindicativa sobre el privilegi que cadascú se senti a gust amb el seu cos i prescindeixi dels models de bellesa imposats per la societat. El grup va posar en marxa sessions fotogràfiques i va convidar totes les dones de la Bisbal

>> Cartell de la campanya del Grup de Dones de la Bisbal.

a posar davant les càmeres, amb l'objectiu que les imatges s'exposessin en establiments comercials del municipi, a manera de campanya reivindicativa del valor de tots els cossos. «Prims i gruixuts, alts i baixos, refets i escardencs, joves i vells, amb arrugues i sense, tal com som», explicaven les organitzadores de l'activitat. La iniciativa és més que lloable, atès que en molts de casos l'autoestima d'una dona depèn dels estàndards d'una societat que ha fet del culte al cos un estil de vida. Cadascú s'ha de cuidar en el grau que cregui necessari, però sense deixar-se influir per judicis externs. Aquest és el missatge.

LA Cerdanya

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

Amicus meus | *Amicus meus: Una aproximació a la Capella de Santa Maria de Puigcerdà* és el títol del llibre escrit per Puri Merino i Josep Roig que recull la història de la Capella de San-

ta Maria de Puigcerdà durant els seus darrers vint-i-cinc anys. L'any 1997, la iniciativa de mossèn Gasch, Sebastià Bosom i Salvador de Montellà va posar de nou en marxa aquesta coral, que havia estat en silenci des del 1936. Tal com s'explica al llibre, a Puigcerdà es té constància de l'existència d'una capella de cant almenys des del 1454. La recerca duta a terme pels autors permet resseguir el rastre documental de mestres de capella i organistes fins a la Guerra Civil espanyola, quan se n'interrumpé l'activitat.

A més del context històric, el llibre recull articles de premsa, concerts memorables, anècdotes, biografies dels pianistes que han acompanyat la capella al llarg dels anys i recorda tots aquells que han format part de la coral els darrers vint-i-cinc anys. El llibre ha estat finançat per l'Ajuntament de Puigcerdà i editat per Edicions Salòria.

Revistes de la Catalunya del Nord

L'Arxiu Comarcal de la Cerdanya acaba d'incorporar la col·lecció completa de la revista *Conflent* (1961-1998), alguns números de la revista *Tramontane* (1917-1971) i la col·lecció sencera de la revista del Centre d'Études et de Recherches catalanes des Archives, la *CERCA*, publicada des dels Arxius Departamentals dels Pirineus Orientals entre els anys 1958 i 1967.

N'ha efectuat la donació Jean-Louis Blanchon (Tarba, 1941). Actualment jubilat, des del 1962 treballa de mestre a l'escola de Palau de Cerdanya, i posteriorment a la de la Guingueta d'Ix. Doctor en història, fa més de cinquanta anys que dedica els seus treballs de recerca a la història de la Cerdanya d'ambdós costats de la frontera.

L'ingrés d'aquest fons enriqueix la documentació disponible sobre el

Rosselló, el Conflent, el Vallespir, el Capcir i, evidentment, la Cerdanya, regions avui situades a la Catalunya del Nord. En els articles, escrits tant en català com en francès, autors de la Catalunya del Nord recullen temes diversos, que van des de la història fins a les tradicions populars o la memòria oral, passant per la literatura o l'art.

LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

Un cançoner inèdit del segle XVII

Hi ha un cançoner popular d'inicis del segle XVII a la Biblioteca Marià Vayreda d'Olot del qual els entesos diuen que té un gran valor patrimonial, ja que és l'únic que hi ha d'aquesta època al nostre país. Afirmen que només se'n coneix un altre, dipositat a la Biblioteca Nacional de Madrid, i encara un altre a Cambridge, d'entre els estudiats i publicitats. Gràcies al *Cançoner d'Olot*, un manuscrit d'unes cent seixanta-quatre planes, es poden conèixer les cançons de música profana que cantaven els nostres avantpassats segles enrere, textos per ser recitats i també alguns dels seus costums. Darrerament s'ha restaurat, perquè estava en molt mal estat, i ara tot aquest valuós material es posa a l'abast dels interessats, ja que es digitalitza per inserir-lo al repositori de la Diputació de Girona, que és la institució que finança els treballs. Des de l'Ajuntament olotí se'n vol fer la deguda difusió, tant entre musicòlegs i historiadors com entre la població en general.

Es vol fer créixer el nucli de Fares

L'Ajuntament de Sant Ferriol vol que el polígon industrial de Fares tiri endavant, i creuen que per aconseguir-ho cal que alguna empresa gran s'hi vulgui instal·lar. Disposa de moltes parcel·les de petites dimensions, on no es duu a terme gaire activitat econòmica. Creuen que seria convenient que una empresa gran s'interessés per diverses parcel·les per instal·lar-s'hi. Sembla que el poble de Fares és bàsic per fer créixer Sant Ferriol, i és un dels objectius que es marquen des de l'Ajuntament ampliant-ne el nucli actual, ja que és una zona accessible i amb bones comunicacions. L'Ajuntament també s'ha

>> La Capella de Santa Maria a la Trobada de Corals de Talló, el setembre del 2010.